

BeleidsVisie

Jos Kleiboer
Directeur Beleid
Koninklijke Metaalunie

De Nederlandse economie heeft steeds minder last van de pandemie nu alle cijfers de goede kant op gaan. Daar is iedereen natuurlijk ontzettend blij mee. We zien ook in de maakindustrie de omzet aantrekken en richting oude niveaus bewegen. Maar meer omzet betekent niet dat alles goed gaat, want er treedt een nieuw probleem op de voorgrond in de maakindustrie. De materiaalprijzen rijzen de pan uit en diverse metalen zijn simpelweg niet verkrijgbaar. Dit leidt tot grote problemen in de productie. Bedrijven zitten letterlijk met de handen in hun haar! De winstgevendheid staat zeer sterk onder druk, misschien nog wel meer dan in het oog van de storm tijdens de pandemie.

Dit materiaalprobleem heeft een aantal oorzaken. Geopolitieke spanning, verstoring van de ketens door de pandemie, maar ook het Europese antidumping beleid op staalgebied. En aan dat laatste kan iets gedaan worden. Europa zet dit

beleid de komende drie jaar door. Dit overheidsingrijpen beïnvloedt de prijsvorming en de handelsstromen van metaal stevig en dat is een zeer ongewenst bijeffect. Daarom moeten wat ons betreft de quota verder worden verruimd dan de voorgenomen 3%, zodat er meer evenwicht in de prijsvorming komt. En natuurlijk moet de Europese staalindustrie, die wordt ondersteund door deze antidumpingmaatregelen, meer gaan produceren tegen acceptabelere prijzen. Zij zijn 'schatplichtig' om de Europese maakindustrie van voldoende materiaal te voorzien, tegen fatsoenlijke prijzen.

Wij roepen daarom met klem de Nederlandse overheid en politiek op om hun invloed in Europa aan te wenden om enerzijds de quota verder te verruimen en anderzijds de Europese staalindustrie aan te sporen geen slaatje te slaan uit de huidige situatie en samen sterk te staan als gezamenlijke industrieketen. Want zonder afnemers heeft het überhaupt geen zin om staal te produceren in Europa.

Groeipijn

In deze editie

Begin vroeg met techniek en goede voorlichting

Mkb heeft laagdrempelig instrumentarium nodig

Stop met lineaire bouw

Transformatie naar moderne productiemethode vergt lange adem

Mkb-maakbedrijven hard nodig bij behalen circulaire doelen

Regeldrukaanpak mkb moet beter!

Bedrijfsopvolgingsregeling moet blijven!

Vergroot succes jongeren met migratieachtergrond in techniek

Begin vroeg met techniek en goede voorlichting

Te weinig jongeren met een migratieachtergrond kiezen voor een technische studierichting in het vmbo en mbo, terwijl er volop duurzame banen voor jongeren bestaan. Toegespitste beroeps- en studievoorlichting en het betrekken van de ouders/familie zorgen ervoor dat deze jongeren toch voor een technisch vak kiezen. Breed en gevarieerd techniekonderwijs vanaf het primair onderwijs bleek daarbij essentieel. Ook docenten, mentoren en met name ouders spelen een sleutelrol.

Onderzoek van SEO Economisch Onderzoek over de overgang van mbo naar de arbeidsmarkt, toont aan dat in de tien mbo-opleidingsrichtingen met de slechtste perspectieven het aandeel jongens met een niet-westerse migratieachtergrond 48% is ten opzichte van 22% Nederlandse jongens. Niet-westerse jongeren kiezen vaker voor beroepen met veel routinematige taken. Juist deze beroepen staan onder druk door automatisering. Het kiezen voor een opleiding met een minder goed arbeidsmarktperspectief, leidt tot ongewenste achterstand voor jongeren met een migratieachtergrond. Een kwart van de jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond heeft ook nog eens spijt van de gekozen opleiding.

SEO heeft ook onderzocht hoe keuzes juist bij die jongeren tot stand komen. Zoekgedrag en zoekkanalen zijn anders en beperkter en ook discriminatie bij het vinden van stageplaatsen en werk speelt een rol. Sociale netwerken zijn kleiner en loopbaan oriëntatie en begeleiding

zijn onvoldoende toegespitst op keuzeprocessen bij jongeren met een migratieachtergrond.

Te weinig jongeren met een migratieachtergrond kiezen voor een technische studierichting in het vmbo en mbo, terwijl er volop duurzame banen voor jongeren bestaan. CBS-cijfers wijzen uit dat het mbo jaarlijks maar liefst 14.000 potentiële technici misloopt. Onderzoek naar de ervaringen van jongeren met een migratieachtergrond, die juist wel voor techniek hebben gekozen wijst uit dat deze jongeren meer positieve ervaring opdeden met techniek. Breed en gevarieerd techniekonderwijs vanaf het primair onderwijs bleek essentieel. Dat is al een succesfactor om kansenongelijkheid te voorkomen. Ook docenten, mentoren en met name ouders spelen een sleutelrol. Het is voor jongeren met een migratieachtergrond een absolute voorwaarde dat hun familie positief is over een technische toekomst. Toegespitste beroeps- en studievoorlichting speelt ook een positieve rol.

Als je goed beslagen ten ijs komt op de arbeidsmarkt, door een relevante opleiding, heb je daar meestal je hele leven plezier van. Hiermee wordt ook voorkomen dat maatschappelijk grote verschillen ontstaan in arbeidsparticipatie en kansenongelijkheid. Ook scheelt het veel maatschappelijke kosten om dat achteraf weer te repareren.

Anne Marie Heij

Beleidssecretaris Onderwijszaken
heij@metaalunie.nl

Export vraagt om overheidsondersteuning

Mkb heeft laagdrempelig instrumentarium nodig

Nu de coronacrisis bedwongen lijkt te zijn, moet de overheid bij het weer aanjagen van de economie niet de belangrijke rol vergeten die export daar in speelt. De hoogste tijd dus voor een krachtig pakket aan handelsbevorderende instrumenten.

Als we iets hebben geleerd van de financiële crisis is het wel dat de export een belangrijke drijvende factor is achter het herstel van de economie. De coronacrisis heeft de maakindustrie een enorme tik gegeven en dus kijken ondernemers halsreikend uit naar de herstart van activiteiten. Ondernemers ruiken kansen nu de kaarten opnieuw geschud worden in de toeleverketen van de maakindustrie. De overheid moet helpen die kansen te verzilveren met een stevig aantal handelsbevorderende middelen. Maar die liggen nog niet op de plank.

Exportpositie

Hoe komt het toch dat er zo weinig aandacht uitgaat naar de exportpositie van ons land. Is het de vanzelfsprekendheid van onze exportpositie en een rotsvast vertrouwen in de ondernemer die de overheid niet nodig heeft? De duidelijk gevoelde verslachte aandacht voor deze pijler van onze economie zou maar zo het gevolg kunnen zijn van een overbelaste overheid die haar handen vol heeft aan tal van maatschappelijke en politieke uitdagingen die ons in de greep houdt. Het gevolg is dat van een exportherstelplan voor het mkb zoals we dat in andere Europese landen zien in Nederland nauwelijks sprake is.

Laagdrempelige instrumenten

Zo'n plan zou zich moeten richten op laagdrempelig instrumentarium dat 'post covid

proof' en mkb-vriendelijk is en op een praktische wijze ondernemers helpt de nieuwe (ook digitale) weg naar het buitenland te vinden. Storend is dat we het tegenovergestelde zien want echte mkb-instrumenten die daar in kunnen voorzien zoals DHI (demonstratie, haalbaarheid en investeringsprojecten) en SIB (starters international business) aflopend dan wel uitverkocht zijn. Onze goede naam hebben we in de wereld gelukkig nog niet verloren, maar de exportpositie die we hebben in de groeiemarkten staat wel steeds meer onder druk. Dat onze export zorgt voor een derde van ons inkomen en in een derde van onze banen voorziet moet voldoende zeggend zijn. Hoog tijd dus om te investeren in een excellent pakket van internationale ondersteuning- en stimuleringsregelingen.

Paul Verlinden

Beleidssecretaris
Internationaal Ondernemen
verlinden@metaalunie.nl

Sluit materiaal- en productkringloop

Stop met lineaire bouw

Peter van der Mars
Beleidssecretaris
mars@metaalunie.nl

Nederland moet niet meer accepteren dat er nog op traditionele lineaire wijze gebouwd wordt. Bouwen op een wijze waardoor het bouwwerk na zijn levensduur volledig wordt gedemonteerd op een wijze waarop alle (of zo veel mogelijk van de) verwerkte bouwproducten opnieuw kunnen worden gebruikt zou de standaard moeten zijn. Er moet wel worden aangetoond dat dit demonteren ook echt functioneert en dat de materiaal- en productkringloop hiermee gesloten wordt.

De beweging naar een circulaire bouweconomie komt langzamerhand tot stilstand. Afgezien van een aantal fanatieke ondernemers, architecten en een nog kleiner aantal opdrachtgevers is er nauwelijks iets te merken van de grote

beweging die toch gemaakt moest gaan worden. Zoals in elk dossier zijn er wel voldoende adviseurs en consultants die een dik belegde boterham verdienen met hun werk in dit dossier. Zo wordt er op diverse plekken nagedacht over het meten van circulariteit en creëren milieu-adviesbureaus eigen databases met 'circulariteitsdata' over producten en materialen.

Urban mining niet voldoende

Al jaren wordt de focus voornamelijk gelegd op het nu gebruiken van materiaal en producten die vrijkomen uit de sloop van vastgoed en andere objecten om materiaal te oogsten uit de bestaande gebouwde omgeving. Diverse onderzoeken hebben echter aangetoond dat deze bronnen niet afdoende zullen zijn om de materiaal- en productbehoefte af te dekken voor de komende bouwopgaven. Daarnaast zijn er vaak

vraagtekens te zetten bij de herbruikbaarheid van de materialen en producten. De uitspraak: 'Urban mining moet je doen, maar verwacht er niet te veel van!', lijkt gerechtvaardigd.

Velen zeggen dat je nog maar moet afwachten of men een product van nu over 20, 40, 60 jaar nog wel wil gebruiken. Immers staan de ontwikkelingen van producten niet stil. Dat is helaas nu eenmaal het risico dat we lopen. Aan de andere kant weten we zeker dat een product dat niet demontabel is, ook niet hergebruikt wordt. Daarmee kunnen we hoogstens hopen op het recyclen van de materialen waar het product uit bestaat. Kortom het is tijd voor het nemen van stappen vooruit! Lineair bouwen zou niet meer mogen worden toegelaten of in ieder geval moeten worden ingeperkt.

Ook van beleidsmakers

Transformatie naar moderne productiemethode vergt lange adem

Rard Metz

Programmamanager
Smart Industry & Teqnow
metz@metaalunie.nl

Het gaat goed met de nieuwe productietechnologie. Waar twee jaar geleden nog vergezichten over nieuwe digitale productietechnieken als luchtkastelen werden gezien, zijn bedrijven nu gretig en nieuwsgierig naar het gebruik van data in hun productietechniek, het automatiseren en robotiseren van hun productie en het koppelen van data met klanten en toeleveranciers.

Het is ook hard nodig. De coronacrisis heeft de marktvraag niet stilgelegd en het is flink aanpoten bij de bedrijven om producten op tijd de deur uit te krijgen. Tegelijkertijd blijven vakmensen met pensioen gaan, is de uitstroom van scholen te gering en ontstaat schaarste aan de grondstoffenkant. Met minder middelen hetzelfde blijven doen zet vanzelf druk op de wijze waarop je de dingen organiseert. De productie móet een flinke stap efficiënter en dan biedt digitalisering van de productie een mooi middel om deze slag te maken. Veel theoretische kennis over de digitalisering van het productieproces is voor-

handen, maar dan is de gedachte: 'dit passen we gewoon even toe'. De toepassingen die we tot dusver kennen gelden vooral voor massastromen. Hier loont het om heel veel tijd te steken in het compleet uitdokteren van een productielijn. De toepassing naar flexibel enkelstuks productie die meer en meer wordt gevraagd is een paar moeilijkheidsgraden hoger.

Er is een mooie toekomst voorgespiegeld en de robot doet inderdaad zijn werk, maar bij het omschakelen van het ene naar het andere product staat een hooggekwalificeerde techneut een dag aan de robot te programmeren. Voor een kleine serie loont dat niet en de praktijk is dat de robot uiteindelijk in magazijn stof staat te vangen. Hier is inmiddels al wel een oplossing voor. Maar die werkt alleen met een specifieke combinatie van machine, robot en ICT-pakket. Dit betekent dat een ondernemer getrouwd raakt aan één bepaald systeem en dat verlamt de gewenste flexibiliteit. Daarom start Koninklijke Metaalunie binnenkort met een groep bedrijven én kennisleveranciers zoals TNO een traject om dit probleem te adresseren en te werken naar oplossing die als toevoeging op een bestaand systeem kan werken.

Lagere loonkosten goed voor circulaire economie

Mkb-maakbedrijven hard nodig bij behalen circulaire doelen

Door de lagere loonkosten kan de maakindustrie makkelijker werkgelegenheid bieden aan medewerkers die willen bijdragen aan de verdere uitbouw van een circulaire economie. Het werken aan waardebehoud van grondstoffen, halffabricaten en eindproducten vereist veel 'knappe koppen en handige handen' en wanneer de kosten voor het inhuren van deze kennis en kunde omlaag gaat, is dat winst.

Ondernemers in de mkb-maakindustrie zijn de banenmotor van Nederland. Als de belastingen op arbeid omlaag gaan, nemen de ondernemerskosten af en houden medewerkers bovendien meer liquiditeiten over om de economie aan te jagen. Winst is er ook wanneer, door de circulaire economie, het verbruik van grondstoffen wordt voorkomen. Metalen zijn als geen ander oneindig herbruikbaar; zeker ook op het hoogste niveau in de 'R-strategie' (Repair, Refurbish, Remanufacture en Repurpose / repareren, op-

knappen, reviseren en hergebruiken) en daarmee kunnen heffingen op grondstofverbruik (en -gebruik) worden vermeden.

CO2-uitstoot

Ook heffingen op CO2-uitstoot kunnen worden vermeden omdat een circulaire economie een aantoonbaar lagere CO2-footprint heeft. Sowiezo is uit onderzoek gebleken dat mkb-maakbedrijven de afgelopen jaren bovengemiddeld hebben gescoord op het verminderen van hun energieverbruik en het verduurzamen van de resterende energieproductie. Met een level playing field binnen de EU en een CO2-heffing aan de EU-buitengrenzen moet een innovatieve mkb-maakindustrie voor Europa behouden blijven. Sterker nog: wordt het de steunpilaar van een gezonde Europese economie.

Gerard Wyfker

Beleidssecretaris Milieu en Energie
wyfker@metaalunie.nl

Opdracht voor nieuwe kabinet:

Regeldrukaanpak mkb moet beter!

99 % van alle bedrijven in Nederland is kleinbedrijf en heeft minder dan 50 werknemers. Voor Nederland zijn deze bedrijven van zeer groot maatschappelijk belang. Des te verbaazingwekkender is het dat deze bedrijven nog steeds met veel overheidsbeleid én regelgeving wordt geconfronteerd die wel begrijpelijk/uitvoerbaar is voor het grootbedrijf en niet voor het kleinbedrijf.

Disproportioneel zware en onnodige eisen in allerlei overheidsbeleid en regelgeving is nog steeds een van de belangrijkste ergernissen van het mkb. Metaalunie heeft een aantal (verbeter) suggesties voor een volgend kabinet en de volgende Tweede Kamer. Hiermee sluit overheidsbeleid en regelgeving beter aan op de mogelijkheden van het kleinbedrijf. Deels kan dit door goede onderdelen van de huidige regeldrukaanpak te behouden (maar wel verder te verbeteren) en deels door de aanpak echt te wijzigen (waar we kunnen leren van het verleden en het buitenland).

1. In de huidige regeldrukaanpak zijn we blij met de op 1 mei 2019 rijksbreed afgesproken MKB-Toets. Deze moet blijven, zij het dat sommige ministeries nog de daarvoor benodigde cultuurverandering niet geheel gemaakt hebben. Hardere MKB-Toets afspraken helpen uiteraard bij deze benodigde cultuurverandering. Regeldrukaanpak mkb kan en moet beter.

2. ATR doet ook goed werk in de aanpak van regelgeving en verdient het zeker ook om terug te komen, liefst met groter mandaat en meer capaciteit. Daarnaast valt er nog verbetering te bereiken als ministeries meer doen met de adviezen van de ATR.

3. De huidige regeldrukaanpak zonder kwantitatieve reductiedoelstellingen is te vrijblijvend. In het verleden hadden we wel een kwantitatieve reductiedoelstelling en die was meer succesvol. Hetzelfde geldt voor het buitenland waar gewerkt wordt met zo'n kwantitatieve reductiedoelstelling. Daarom ons pleidooi om in een volgend regeerakkoord weer een kwantitatieve regeldrukreductiedoelstelling op te nemen.

4. Tussen 2002 en 2010 was het ministerie van Financiën belast met de 'coördinatie' van

de aanpak van regeldruk. De aanpak van dit ministerie had meer succes dan de huidige aanpak via het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK). De meeste regeldruk komt namelijk van andere ministeries vandaan en Financiën kan in de praktijk meer 'afdwingen' dan EZK. Daarom ons pleidooi om in een volgend kabinet deze belangrijke rol neer te leggen bij het ministerie van Financiën.

Metaalunie verzoekt bovenvermelde vier aanbevelingen over te nemen in het aanstaande regeerakkoord en te ondersteunen vanuit de Tweede Kamer. Door een grotere maatschappelijke rol voor Nederland zal het mkb zal dat terugbetalen.

Derk Jan Meijer
Beleidssecretaris Deregulering
meijer@metaalunie.nl

Misbruik bestrijden:

Bedrijfsopvolgings- regeling moet blijven!

Koninklijke Metaalunie maakt zich grote zorgen over de politieke discussie over de voortzetting/afschaffing van de zogenaamde Bedrijfsopvolgingsregeling (BOR) en de Doorschuifregeling (DSR). De regelingen hebben hun nut en noodzaak meer dan bewezen de afgelopen jaren. De BOR en DSR zijn van groot belang voor continuïteit van familiebedrijven. Waarom de eend met het badwater weggoien?

Uiteraard dient misbruik van de regelingen hard aangepakt te worden. Maar laat de verreweg grootste groep 'goeden' niet lijden onder de 'kwaden'. Het familiebedrijf is heel belangrijk voor de BV NL en daarmee de werkgelegenheid. De groei van familiebedrijven is mogelijk naar verhouding minder in economisch hoog conjunctuur in vergelijking tot bijvoorbeeld beursgenoteerde bedrijven, maar daar staat tegenover dat in economisch mindere tijden (en laatste decennia hebben we die ook een paar keer meegemaakt) veel

minder uitstroom van personeel is in vergelijking met diezelfde beursgenoteerde bedrijven. Kortom, familiebedrijven vormen een zeer belangrijke basis van onze economie. Koninklijke Metaalunie is samen met onder andere MKB-Nederland en vele collega-brancheororganisaties van mening dat de continuïteit van familiebedrijven gekoesterd moet worden en de BOR en DSR behouden moeten worden. Sterker nog, daar waar mogelijk zo veel mogelijk te stimuleren.

Als het kabinet het belang van familiebedrijven voor de Nederlandse economie en daarmee voor de arbeidsmarkt/werkgelegenheid onderkent, moet het kabinet ook begrijpen dat de BOR en DSR essentiële regelingen zijn voor de continuïteit van familiebedrijven. En kan dus niet anders de conclusie luiden dan dat het voortbestaan van de BOR en DSR van groot belang is. De meeste 'goeden' moeten niet de dupe worden van een kleine groep 'kwaden' die misbruik maken van de regelingen.

Koninklijke Metaalunie is met bijna 15.000 leden de grootste ondernemersorganisatie voor het MKB-metaal. De leden hebben samen een omzet van meer dan 30 miljard euro en bieden werkgelegenheid aan zo'n 180.000 mensen.

**koninklijke
metaalunie**

**De Ondernemersorganisatie
voor het MKB-metaal**

Einsteinbaan 1
3439 NJ Nieuwegein

info@metaalunie.nl
www.metaalunie.nl
Telefoon 030 - 605 33 44